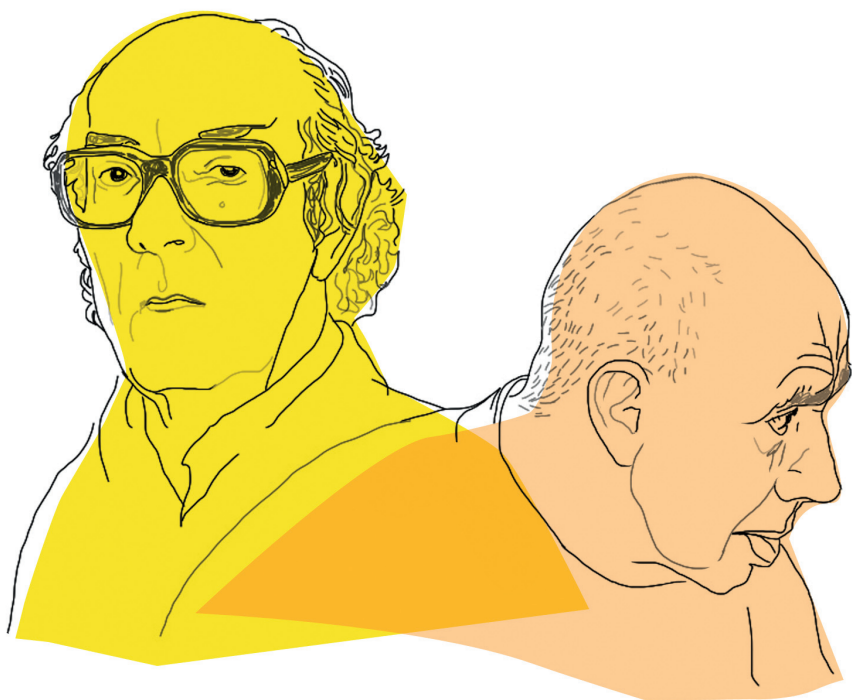

MIQUEL MARTÍ I POL
JOAN VINYOLI

BARCELONA / RODA DE TER

Empúries

narrativa

Miquel Martí i Pol
Joan Vinyoli

Barcelona / Roda de Ter

Crònica d'una amistat
Correspondència

Pròleg de Miquel Martí i Pol

Edició a cura de Xavier Folch
i Andreu Rossinyol

Editorial Empúries
Barcelona

© Hereus de Joan Vinyoli,
© Hereus de Miquel Martí i Pol,

Primera edició: març del 1987
Primera edició en aquesta col·lecció: maig del 2014

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
info@grup62.com
www.editorialemipuries.cat

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: Limpergraf
DIPÒSIT LEGAL: B. 9.165-2014
ISBN: 978-84-7596-596-3

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

ÍNDEX

<i>Pròleg</i>	7
Correspondència	13
<i>Notes dels editors</i>	165

Roda de Ter, 13 de maig de 1977

Estimat amic Joan Vinyoli: El dia de Nadal de l'any passat vas entrar a l'Institut Dexeus a telefonar i hi vas trobar una amiga meva. Amb ella em va fer una carta.¹ I bé, aquesta carta no l'he rebuda fins avui. Aquella noia, que tot sovint ve per casa, se n'havia oblidat, i ara me l'ha enviada amb una nota de disculpa.

Com que el que em dius en la carta m'ha emocionat molt, et vull contestar, mal que sigui amb sis mesos de retard. M'afalaga saber que la meua poesia t'interessa. El mateix em passa a mi amb la teua. No em perdo ni un llibre teu i els tinc setmanes, per no dir mesos, a l'abast de la mà per poder-los assaborir lentament i penetrar-ne tots els secrets. Hi torno sovint, a la teua poesia, i mai no em cansa.

Que no ens coneguem personalment no vol pas dir, ben mirat, gran cosa. M'agradaria, és clar, tenir l'ocasió de coneixe't, però en la situació que em trobo, si no és pas que tu vinguis a Roda —cosa que em faria molta il·lusió—, difícilment ens arribarem a

veure mai. De totes maneres, vull que em consideris bon amic teu, i et vull dir una cosa: la «companyia profunda» que dius que em voldries fer, me l'has feta sempre i me la faràs encara més d'ara endavant, després d'haver rebut la teva carta.

Una abraçada.

M. MARTÍ POL

Roda de Ter, 25 d'abril de 1978

Estimat Joan Vinyoli: Diumenge passat, una noia, que no vaig poder veure perquè quan va venir jo encara era al llit, em va portar el vostre llibre. Moltes gràcies.

Em vaig emocionar molt en llegir la dedicatòria, i encara més quan em vaig adonar que em dedicàveu un poema.² Sou una gran persona, de debò, i voldria poder correspondre-us com us mereixeu. Ja sabeu que podeu comptar amb la meva amistat incondicional i sincera, però sé que em quedo curt, i vull que vós sapigüeu que tinc aquesta sensació.

El vostre llibre m'ha agradat molt; com tot el que conec vostre, i una mica més. Heu ben arribat a aquell punt dolç, que permet de convertir tot el que es toca en poesia. No sé què més dir-vos, sinó que llegir-vos em fa enveja i, alhora, m'estimula. Sou un dels meus comptats poetes de capçalera; us rellegeixo sovint, i us haig de confessar que en més d'una ocasió expressions vostres m'han servit de pretext per escriure. Ja ho veieu, estic en deute amb vós per qui-sap-les coses.

M'agradarà molt que m'escrigueu i encara estaré més content si em podeu venir a veure. Tant de bo que, com dieu, sigui ben aviat. Per poc bé que em vagi d'enraonar (hi ha dies que tinc les meves empenyes), farem petar la xerrada una bona estona. Si podeu venir, però, us prego que abans telefoneu. Jo no em moc mai de casa, però com que no sempre estic «disponible» no voldria que féssiu el viatge debades.

Gràcies altra vegada per tot. Maneu i disposeu del vostre amic,

M. MARTÍ POL

Roda de Ter, 13 de juny de 1978

Estimat amic: Dies enrere en Xavier Folch em va enviar el teu poema i en una carta em deia que havies tingut una ensopegada i que t'havien hagut d'inter-nar en una clínica.³ Més tard, per telèfon, em va dir que ja tornaves a ser a casa teva i que t'anaves recuperant. Ho celebrego. De vegades el cos ens venta unes plantofades que ens fan trontollar. I el més fotut és que amb el cos cal comptar-hi d'una manera essencial; o som plenament i intensament «cossificats», o no som, vet-ho aquí. És un dilema que només es deu resoldre amb la mort —els déus ens la mantinguin lluny.

Em va saber molt de greu que no poguessis pujar a Roda el dia de la trobada de poetes. Hi vas ser, però, magníficament representat. El teu poema el va llegir —i bé, com hi ha món!— en Feliu Formosa. M'ha impressionat extraordinàriament el teu poema. Ja et vaig dir el dia que vas venir a casa que trobava que havies assolit aquell punt dolç de l'expressió que permet de convertir-ho tot en matèria poètica. Aquest

poema n'és una mostra claríssima, i no tan sols per la rotunditat i la claredat del llenguatge i de la composició, sinó per aquell subtil equilibri entre el que es diu i la manera com és dit, que revela un domini de la voluntat i dels recursos expressius realment colpidor. A més a més, però, hi ha un aspecte que per a mi val molt la pena d'ésser remarcat: la intensitat del tema, exposat d'una manera tan genuïna que estalvia qualsevol comentari. Jo penso que la poesia ha de tendir sempre a la claredat, a la senzillesa, la qual cosa no li lleva poc ni gens de força lírica, de densitat expressiva. No es tracta d'establir un sistema de contraposicions violentes o grotesques per tal de suggerir el que no hi ha, sinó d'arribar al discurs poètic gairebé elemental, però per això mateix perfectament travat i tan intel·ligible com suggerent. Que comprendre no vulgui dir identificar no autoritza, a parer meu, ni a mitificar el valor de la paraula aïllada de contingut ni a desistir-se de la realitat amb el pretext de crear-ne una altra de superior. La realitat, per contingent que sigui, inclou totes les possibilitats i dóna peu a totes les suggestions. La funció del llenguatge poètic és potenciar aquesta realitat per mitjà d'unes tensions comprensibles; no defugir la realitat amb excuses de mal pagador.

Fa una colla de setmanes que no escric cap poema, jo; però em sembla que no trigaré pas molt a reprendre la tasca. De fet, tot l'aldarull d'aquella setmana d'homenatge, que va ser molt bonica i agradable, m'ha desgavellat de mala manera. Vaig molt a poc a poc a fer les coses, ara, i encara estic contestant cor-

respondència endarrerida. Quan m'hagi posat a to, assajaré de reprendre el meu ritme i estic segur que tornaré a escriure.

M'agradaria molt de saber com estàs. De totes maneres, si no et va bé o no tens ganes d'escriure, no t'hi encaparris. Ja ho tornaré a fer jo d'aquí a uns quants dies. No et deixaré pas de petja, no!

Molts de records dels de casa, ànims i una forta abraçada.

M. MARTÍ POL

Roda de Ter, 23 de juny de 1978

Estimat Joan: Tant a la Dolors com a mi ens ha agradat molt que telefonessis aquest matí, però no vull de cap manera que et preocupis si, de moment, no pots contestar les meves cartes. Això rai! Prou que t'escriuré jo. El que de debò compta, ara, és que et vagis recuperant, i si algun esforç has de fer, més val que el facis per escriure poemes, que ens aprofita a tots, que no pas per contestar les meves cartes, que només aprofita a pocs.

La Dolors em va dir que et feien sessions de recuperació fisioteràpica. Ja veuràs com això t'anirà molt bé. A mi me n'han fet durant una colla d'anys, però el meu cas és molt diferent del teu. En una malaltia com la meva, la fisioteràpia només arriba, com a màxim, a col·laborar en una certa estabilització i ajuda a retardar el progressiu anquilosament, però no guareix ni recupera funcions perdudes. El teu cas és una altra cosa. A ca la fisioterapeuta que jo anava hi havia vist gent amb problemes semblants al teu que feien uns progressos realment espectaculars. El que

cal, em sembla, és seguir les instruccions al peu de la lletra i tenir confiança. Ens hem de tornar a veure i hem de fer-la petar i llegir versos altra vegada. I aviat, com hi ha món!

Del febrer ençà, que vaig enllestir els poemes d'*Estimada Marta*, que no he escrit ni un sol vers. De moment em vaig autoconcedir unes setmanes de descans; després, inesperadament, es va presentar tot el sarau previ a la «setmana popular», i a continuació la setmana pròpiament dita. D'aquella setmana en vaig sortir molt content, però també molt cansat i amb un considerable desgavell en el meu ritme de vida, que és força peculiar. M'he passat tres setmanes de juny contestant cartes que esperaven resposta i tot just ara sembla que torno a controlar la situació. A la lentitud que m'imposa el mal s'hi ha afegit el desgavell, i tot plegat ha fet feix. Ara ja fa dies que tinc ganes d'escriure, però topo amb un problema: no acabo de veure clar quin camí haig d'emprendre i estic una mica desconcertat. Això ja m'ha passat d'altres vegades. Ja et vaig dir que tinc per costum de «covar» els versos una temporada, esperant que esclatin per si sols quan estiguin a punt. Però aquesta vegada em sento una mica (només una mica) desempatat i tinc una certa por. Els meus últims llibres els «veia» força clars abans de posar-me a escriure'ls, i ara aquesta visió em falla. Possiblement és que encara no ha passat prou temps i la cosa no ha arribat al punt que cal, però mentiria si no digués que de vegades tinc la sensació d'haver «tocat sostre» en les meves possibilitats. Hi ha un fet que m'angunieja:

la manca de conflicte. He lluitat molt contra el meu mal i em sembla que l'he arribat a controlar. Aleshores, ¿no serà que aquesta diguem-ne tranquil·litat d'ara resulta castradora? M'ho pregunto i, en certa manera, t'ho pregunto. Puc, és cert, posar-me a escriure ara mateix perquè hi tinc prou ofici; però no m'atreveixo a fer-ho, tot i que potser en aquest fer hi ha l'empenta que em manca. No ho sé. Suposo que no trigaré a veure-ho clar. Pensa-hi amb mi i segur que m'ajudaràs.

Et deixo, de moment. Sobretot, no t'anguniegis i cuida't molt. Jo no trigaré pas a tornar-te a escriure. Molts de records de la Dolors. Una gran abraçada.

M. MARTÍ POL